

ABONAMENTUL:

Un an	780 L
6 luni	400 L
3 luni	200 L

Redacția și administrația Arad,
Bulevard. Regina
Maria 12. Etaj I.

Tribuna Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Centăteni întâi,
minoritari pe urmă.
G. Tătărașcu.

Director: Alb. CONSTANTINESCU

Apare zilnic sub conducerea unui comitet

Arad 13 Iulie 1927.

Povestea unui condei de aur.

Paserile mute ale poetului maghiar Tompa au căscat de câteva zile pliscuri foarte gureșe. E mare zarvă la Budapesta. „Mărgeanul Dunării” — cum își poreclesc Ungurii capitala, — vibrează de sonoritatea cunoscutelor și eternelor vorbe mari.

Subscitadela Sf-tului Gellért ispita se multiplică în cele mai fascinante arăări. Chiar un lord ca Rothermere nu poate să reziste acolo, cu tot sângele-i rece de viețuitor insular. La Budapesta sunt multe grofițe și baroane multe, tinere și albe. Silurile lor de fel preschimbă promontoriile din Budafok, Iánoshegy și Gödöllő în adevărate grădini ale lui Epicur. Sâni și ochii grofițelor sunt foarte inflamabili, iar grațiile lor au un secret facil, când trebuie să se dea tributare ideii atotstăpânitoare acolo: reintregirea patriei milenare.

Cum ar fi putut să rămâie nepăsător lordul Rothermere, chiar și în calitatea lui de director al unui reputat ziar mondial cum e „Daily Mail”? Să mai spunem, oare, că în reședința amiralului Horthy, oficine tănuite, brevetând o caracterizată alchimie monetară, varsă un mulcom talaz, de cele mai varii bancnote spre toate buzunarele?

Ne închipuim prea bine cum a fost plimbat și adulat oaspetele englez, între lacul Balaton și palatul habsburgic din Buda. Ziarul lui inundă doar planeta, zilnic cu milioane de exemplare. Dela podul catenar al lui Szécheny și până'n cheiul Tisei la Seghedin febra revanșistă a scuturat toate sufletele. Trucul propagandist era aplaudat dinainte. Orgoliul străbun, grandomania și egocentrismul ancestral a trăit iarăși clipe de exaltare. Și nimeni n'a fost cruțat pentruca simpaticul lord (filobritanismul e damblaua vecinilor noștri) să plece în sfârșit perfect documentat de nedreptatea tratatului dela Trianon.

(Cuvântul Trianon, în compoziția lui e o perlă de mnemotehnică. Tria-non, adică trei-nu. De aici, — gândesc eu, — își derivă Ungurii faimosul „nem, nem, soha”. Și iarăși, în ordine adversă, trei sunt factorii — putem adăogi noi — din Mica Înțelegere, cari la rândul lor vor răspunde toți trei: nu).

Cititorii noștri știu cum s'au desfășurat lucrurile. Pledoaria lordului Rothermere a sfârșit corul unanim de protestare al marilor cotidiene, inclusiv celor engleze. Farsa a avut repercusiuni sinistre în lumea aspirațiilor ungare, — dar lordul s'a ales cu un condei de aur, presumțios ca-

dou al aristocrației budapetane. Trist cadoul!

Și valurile timpului vor curge.. E iarăși sezonul rodomontadelor patriotice dincolo de Tisa. Anul trecut pe vremea asta erau la ordinea zilei solemnitățile tragico-patriatarde ale aniversării prăpădului dela Mohacs. Se va găsi el prilejul și anul acesta.

Și în vreme ce Budapesta își scaldă în oglinda Dunării splendoarea de granit, marmoră și aur, furată din Carpații ciobanului valach și din munții lăncerilor lui lăncu, mosafiri de peste mări și țări vor mai fi ei ademeniți spre țara de răsăfări, despre care poetul a spus că e „bucetul de flori în pălăria lui Dumnezeu”.

Propaganda maghiară tinde spre proporții fantastice. Azi-măine, nu ne îndoiim, se va profila ca singura industrie mare a Ungariei. Căci cine se mai îndoește de horenda ei rentabilitate!

Ce jalnic record în mersul civilizației umane. Ion Montani

Corpul didactic va fi satisfăcut

O știre îmbucurătoare, de mulți și mulți dorită și așteptată, pare a se realiza, ca o dreptate immanentă, ca o reparație morală, ce nu putea să mai întârzie fără a arunca și sădi cea mai legitimă indignare și descurajare în mulți obișnuiți corp didactic al învățământului secundar.

E vorba de situațiunea materială creată profesorimei în modul cel mai inconștient și viireg de către făuritorii mult trimbițați ai legii armonizării salariilor funcționarilor publici.

Pe scara de ierarhii născocită de geniala neputință intelectuală a faimosului financiar Manoiilescu, dascălul secundar cu 4 gradații, titular și definitiv, ERA ASIMILAT CU MAIORUL și plătit în consecință.

Profesorul îmbătrânit în muncă și apostolat idealist, pe pragul de a fi pensionat, după măruntelile socoteli ale D-lui Manoiilescu, urma să primească salariul din cota 12, adică maximum 1500 lei.

Proletarul intelectual, al cărui elevi erau poate coloneli sau generali, rămânea ținut pe treapta a 12-a, a onorurilor și a retribuțiilor materiale, fiindcă după concepția D-lui general Averescu, numai militarii trebuiau și puteau să avanseze până la creștetul scării unde se așezase pe D-sa.

Suntem astăzi, în măsură temeinică, să afirmăm, că prin directa inspirație a D-lui Ion Brătianu, șeful guvernului liberal și a D-lui Vintilă Brătianu, nedreptatea creiată profesorimei de către odioasa lege a armonizării privilegiilor, va fi înlăturată în cea mai apropiată legislatură recunoscându-se corpului didactic importanța deosebită ce are în rostul cultural, social și național al neamului și dreptul indiscutabil ce are la un mai bun tratament material.

Partidul liberal dă dovezi și de data aceasta, că pune temei în primul rând pe forțele morale ale țării, pe cei ce făuresc într'un apostolat modest și tăcut energiile morale și naționale fără care toate celelalte puteri de ordin material rămân sterile sau folosesc numai unor anumite persoane și interese, iar nu un național.

Presa care ne trebuie.

— Articol din afară. Părerile unui cetitor. —

Din partea unui cetitor primim următorul articol, pe care pentru unele observațiuni juste, îl publicăm în coloanele ziarului nostru, rămânând a-i răspunde în unul din numerile noastre viitoare.

Acum când treburile țării au fost orânduite, când respectarea legilor ne este asigurată și garantată de un guvern, al cărui precept trecut nu-l poate contesta nimeni, eu — și cu mine cred că mulți cetățeni cetitori ai presei provinciale — am dori să avem aci la graniță, presa care de drept ne trebuie. Rămână în sarcina presei de Capitală comentarea viitoarelor frământări politice în sânul partidelor. Locuitorii satelor depărtate nu au nevoie a se adăpa în certurile politice, strecurându-li-se astfel în sânge — zi de zi — otrava care le tulbură judecata.

Cei chemați, sau cei crezuți chemați să guverneze, ceartă-se prin presa dumneilor personală și prin aceia zisă neutră, dar tot dela Centru. Aceste certuri nu trebuie să se ție țărâni, ca mai apoi să ia și el pildă rea din certurile domnești.

Locuitorii satelor, și în special aceia ai satelor din județele de graniță, trebuie formați și educați pe drumurile, unde nici ura, nici cearta nu se întâlnesc. Ei vor îndrumările adevărate și ele nu se pot da decât prin pilde frumoase și sfaturi în legătură cu îndeltnicirea lor de fiecare zi.

Porniți odată pe acest drum, începând a gusta din roadele pildelor și sfaturilor cetite, certurile politice nu-i va mai interesa, iar în fața urnelor, în eventuale alegeri, ei se vor prezenta cu judecată dreaptă de oameni sănătoși sufletește.

Dacă dorim cu toții — și cred că în special dl. Georgescu actualul prefect al județului este printre cei dintâi cari o doresc — să avem în județele de frontieră, cetățeni respectuoși și respectuși între ei și față de toată lumea, trebuie să grăbim cât mai curând a creia, aci în județul nostru o presă românească, chemată să pună în cumpănă propaganda subversivă a presei minoritare, care se vinde mulțumită senzoționalului, cu care se încadrează zi de zi.

Scriitori, pricepuți în a convinge cu scrisul lor, ar trebui să se oștearnă pe lucru și să documenteze, că acest senzațional este o reclamă falsă, o strigare fără nici un fond moral, care suferă schimbări tot așa după cum bate vântul.

Articolele de îndrumare să nu aibă în ele nimic din factura politică de partid, iar marile evenimente, de ordin politic intern, să fie inserate cu obiectivitatea gazetărească, curat informativă. Foiața zilnică, sau cum i se mai zice foiletonul, să nu atingă mai mult de trei, patru urmări în numere consecutive, altfel ea deslănându-se nu mai poate fi reținută. Trebuiește și aci ca

secretarul de redacție să știe ce anume să insereze la foileton și ce nu.

În vechile organe de presă ale propagandei naționale: „Tribuna” și „Românul” foiletoanele alternau când în domeniul literaturii, când în acela al gospodăriei. Notițele zilnice de obicei publicate cu literă mică să cuprindă în ele numai fapte demne de amintit și dacă s-ar putea să fie din cele în legătură cu istoria noastră națională, care istorie nu este destul de cunoscută Românilor din ținuturile clipite.

În fiecare număr de ziar să se stabilească o coloană fixă, pentru spicuirile din presa streină, relativ la țara noastră: fie ele bune, fie rele, pentru ca în urmă să ne cunoaștem prietenii ca și dușmanii de peste granițe. În această coloană comentariile redacției sunt absolut necesare, pentru formare de curente sănătoase. Mai trebuie o altă coloană de informații autorizate în care să se desmintă zvonurile cu tendință, ale presei minoritare pe cari le cetim zilnic, autorii lor făcându-și de cap, pentru că nimeni nu caută să-i pună la punct.

Mai este necesar un reportaj zilnic, în care să ni se scoată în relief activitățile instituțiilor culturale, administrative și industriale din oraș și județ, reportaje pe cari le socotim necesare pentru cunoașterea ținutului nostru de către ținuturile învecinate. Comentariile și aci ar trebui să lipsească, de oarece prin obiectivul cu care sunt scrise ar câștiga mai mult în scopul pentru care au fost făcute.

Pentru realizarea acestui scop, ar urma ca și presa locală să ia act — în rezumat — de reportajele similare, ale presei provinciale din vecinătatea ținutului nostru. Aci comentariile ar fi admise, faptul de drept neprivindu-ne direct.

Știrile din județ să fie comunicate de către persoane autorizate, pentru a nu induce în eroare organele administrative. Chestiunile de ordin general, ale diferitelor categorii de funcționari și muncitori, discutate în presa Capitalei să aibă ecoul necesar și în presa provincială.

Asemenea intereselor locale ale țărânului, să li se dea ospitalitatea cât mai largă și cât mai repetată, până la complectă lor soluționare, pentru a convinge lăranul — adevăratul cetitor al presei de provincie — de însemnătatea acestei presei, pentru a o ceti cu dragoste, socotind-o făcând parte din însăși existența lui.

Și acum, ca încheiere.

Dacă această presă ne va putea fi dată de către chiar guvernul de azi, noi cetățenii nu-l putem fi decât recunoscători, și reprezentanții lui aci în meleagurile arădane, fie siguri că în toate momentele vom ști să răspundem chemării pe cari ne-o va adresa, după felul cum am fost educați de presa pe care ne-a pus-o la dispoziție.

Cetitor

39

La

Bufetul Cinema

MALUL MUREȘULUI

se mănâncă :—:

:—: efin și bine

Funcționarii publici au 20% reducere.

Cele mai gustoase mâncări calde și reci, beuturi excelente se capătă în restaurantul și Berăria

DREHER

Abonații primesc deosebite condițiuni. (61)

Piața Avram Iancu Nr. 17.

Cinema „MALUL MUREȘULUI”

1927 VII/12

MARE

Serată hazlie

Harold Lloyd (El)

în Prater

Zigotto între Chinezi

Începutul reprezentației la orele 9 1/2, precis.

Extras din publicație de licitație.

În sarcina, riscul și pe spesele cum-părătorului tardiv în preluare și plătire, se vor vinde prin licitație publică, care se va ține la 21 douăzecișunu Iulie

anul curent, la orele (4) patru după masă în birou și cu intervenția nota-rului public dr. Eugen Beleş, Arad str. Brătianu 2. (200) două sute hectolitrii vin alb cușer 11 1/2 % a b pivnița Șiria, cu prețul de strigare de fiecare litru (20) douăzeci Lei, acelaia care va oferi mai mult, eventual însă și sub prețul de strigare.

Amatorul au să depună 100.000. lei ca vadiu. Marfa se poate vedea în zilele de 18, 19 și 20 Iulie după masă în Șiria pivnița Bohus, pe lângă încu-noștințarea prealabilă a notarului public sus amintit. Condițiunile de licitație sunt depuse în biroul notarului public sus amintit.

Arad în 12 Iulie 1927.

Nr. 81

Cele mai moderne cruci și monumente eroice, pre-gătesc și construiesc din marmură din străinătate și din granit precum ori ce fel de sculptură în piatră și marmură după comandă fac cu cele mai reduse prețuri.

Teichert FH

Sculptori în piatră

Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 63-65

77

SCOLARE

Dela Academia de teologie ort. română din Oradea.

În Academia de teologie se primesc tineri:

- Cu bacalaureat de liceu.
- Cu diplomă dela seminarii teologice cu 8 cl.
- Cu diplomă dela școalele nor-male, tipul vechi din Ardeal, cu 8 cl.
- Absolvenții de 8 cl. liceale, cu obligamentul ca în decurs de 2 ani să treacă și examenul de bacalaureat.

Învățământul în Academie durează 4 ani.

Absolvenții Academiei vor fi licen-țiați în teologie.

În căminul Academiei sunt 40 lo-curi. Taxa de întreținere în cămin pen-

tru anul șc. 1927/28 este 8000 (opt mil) lei, din care jumătate se va plăti cu ocazia înscrierii, iar cealaltă jumătate la 1 Februarie 1928.

În cămin sunt vacante 15 burse.

Doritorii de a se înscrie la Aca-de-mia de teologie, precum și reflectanții la bursele căminului vor face cerere de primire către **Consiliul eparhial ort. român din Oradea** până la 15 August a. c. alăturând:

- Certificat despre ultimul an de școală.
- Act de botez.
- Certificat de moralitate dela pa-rohul locului.
- Certificat medical, dovedind de-plină sănătate.

Înscrierile pentru anul șc. 1927/28 se vor face în 1 Octomvrie 1927.

Ședința de azi a Consiliului Comunal.

Astăzi 13 Iulie Consiliul Comunal al orașului Arad, a fost convocat, pentru ora 17, delibărându-se asupra urmă-toarelor puncte:

- Cetirea și verificarea proceselor verbaie ale ședințelor ținute în zilele de 5 Mai și 2 Iulie 1927.
- Deliberarea asupra bugetului municipiului pe anul 1927 cu modifi-cările făcute de către Consiliul Su-perior Administrativ.
- Încheierea gestiunii municipiului pe anul 1925.
- Rezultatul Licitațiunei ținute pentru livrarea lemnului de foc necesare Primăriei pe sezonul 1927/1928.
- Rezultatul licitațiunei ținute pentru confecționarea imprimatelor necesare Primăriei pe anul 1927.
- Rezultatul licitațiunei ținute pentru confecționarea uniformelor de vară și de iarnă pentru personalul de ser-viciu al municipiului.
- Repararea stricăciunilor cauzate și înlocuirea geamurilor sparte la clă-dirile proprietăți ale municipiului, în urma uraganului din 2 Iulie 1927.
- Cumpărare altor trei autobuse nece-

sare municipiului în interesul circula-țiunei.

9 Rezultatul licitațiunei ținute pentru nispirea străzilor nepardosite ale muni-cipiului.

10. Rezultatul licitațiunei ținute pen-tru transportul pietrei necesare.

11. Rezultatul licitațiunei ținute pen-tru construirea unui pod de Beton armat în str. Moș Ajun.

12. Rezultatul licitațiunei, ținute pen-tru lucrările de tâmplărie necesare la Căminul comunal de ucenici din Ca-lea Victoriei.

13. Rezultatul licitațiunei ținute pen-tru instalațiunile de apeduct necesare Căminului de ucenici din calea Viç-toriei.

14. Rezultatul licitațiunei ținute pen-tru livrarea lemnului de construcție necesare municipiului.

15. Rezultatul licitațiunei ținute pen-tru darea în întreprindere a lucrărilor de pavare necesare municipiului.

16. Rezultatul licitațiunei ținute pentru livrarea pietrel cubice nece-sară municipiului.

17. Rezultatul licitațiunei ținute pentru furnizarea pănzei necesare spitalului-sanitar de tuberculoși al municipiului pentru confecționarea ștergarelor, șer-vetelor etc.

18. Propuneri, interpelări.

Vom vedea deci azi, cum d-l Dr. Anghel își va justifica activitatea primariatului său cu atâtea dute-vino la București — Constanța, cheltuind din bugetul primăriei sumele amintite în alt număr al ziarului nostru. Noi asistând la dezbaterile acestei ședințe, vom nota toate scenele de emoție a eroului dela Zam și le vom împărtăși cetitorilor. — Amintim deocamdată numai două fapte, care urmează a fi discutate:

1. Deliberarea bugetului pe anul în care am intrat în a doua lui jumătate și 2. Rezultatul unei licitații a celor trei autobuze, cari deja au și început să intre în atelierele de reparație.

Bibliografie.

Cele Trei Crișuri No. 8 an VIII, Iunie 1927. Exceleta revistă orădană aduce co-laborarea dlor: dr I. Karacsonyi, I. Agăr-biceanu, Paul Negulescu, St. Bezdechi, Eug. Speranția, R. S. Molin, G. Bacaloglu, Ovid. Densușianu, Volbură Poiană, Brăiloiu, Talaz, Baiculescu, Brăescu, Negură, Galman etc. Societatea de mâine No 27 și 28, 10 și 17 Iulie 1927, cu un bogat material politic, științific, social și literar.

Cele mai frumoase

SOBE și CUPTOARE de teracotă, reparație de ori ce fel, mutarea dela un loc la altul se pot face cu prețurile cele mai reduse de magazinul de sobe din Piața AVRAM IANCU No. 3.

Rog onoratul public am da tot concursul.

soția lui STEIN MOR.

No. 79.

Cum s'ar putea reface Căile Ferate.

— Părerile unui funcționar superior c. f. r. —

(Continuare.)

5

Diracțiunile de Exploatare nu aveau nici un personal. (Nu știu în care țară din lume mai există Direcțiuni fără personal). Inspectorii și Subinspectorii, conducătorii ai Inspecțiilor nici ei nu aveau nici o libertate de acțiune.

Nu puteau face nici o mișcare fără aprobare dela centru. Inspectorii, mai ales cel dela Mișcare, cari ar trebui să fie zilnic în contact cu personalul exterior, nu se puteau deplasa, și nici acum nu se pot deplasa pe linie, din cauza multelor lucrări de birou ce li cereau dela centru.

Inspecția de Mișcare mai era în-sărcinată și cu contabilitatea celorlalte servicii și cred că la încheierea bi-lanțului, se va vedea haosul acestei contabilități. Ei nu puteau aplica nici un fel de pedeapsă fără aprobare decât „muștrarea” și vă puteți în-chipui ce efect poate avea o singură muștrare, asupra unui acar, cantonier, frănar, pompagiu etc. când face gre-șeli, cari pot periclita singuranța cir-

culațiunei. Pedeapsa, dacă nu să dă la moment potrivit, ea nu mai are nici un efect.

Personalul a simțit și știe acest lucru și de aceia a intrat anarhia în rândurile lui.

Peste tot, lipsă de vagoane, de lo-comotive, lipsă de material de ori ce fel, lipsă de traverse, lipsă de șini, lipsă de autoritate la conducători, lipsă de disciplină la personal. Re-zultatul acestui nenorocit fel de Ad-ministrație, care a dat înapoi căile ferate cu cel puțin 10 ani, s'a văzut și se vede și azi când zilnic avem de înregistrat deraieri și ciocniri, cu răniți și morți.

În această situație se găsea Ad-ministrația căilor ferate, condusă de Comitetul de Direcție și de Consiliul de administrație, când la cârma țarei a venit partidul Averescan, iar în capul Administrației C. F. R. pentru a 2-a oră, a venit Dl. General Ionescu.

Dsa a venit cu idela preconcepută, că la Căile ferate, toți fură, toți sunt

hoți și bandiți și pentru ca să-si sat-isfacă o ambiție personală, să ajungă și Dsa ajutor de Ministru, a înghebat o nouă lege, care nu schimbă întru nimic situația precară a căilor ferate.

Regulamentul acestei legi și orga-nizarea interioară a Administrației C. F. R. este o copiere de pe organi-zarea M. A. V. și rusească, cari deși au unele părți bune, nu se potrivesc însă cu aspirațiile, cu obiecturile și cu tradițiile noastre și nici cu îm-prejurările locale. Din 4 Administrații deosebite, trebuie făcută una singură, și acela să fie după sistemul c. f. r. vechiu care s'a găsit cel mai bun.

Aproape întreg Statul Major și an-turajul Dsale și l-a ales din tot ce calea ferată a avut mai slab.

Cei câțiva cari erau adevărat pri-cepuți, cu multă și bogată expe-riență, erau șicanați și umiliți la fie-care ocazie, numai și numai ca să fie siliți să plece, și dacă guver-narea Dlui General Ionescu la c. f. r. ar mai fi durat, ar fi fost siliți acești câțiva distinși funcționari să plece și ei dela c. f. r.

Dl General Ionescu a aplicat te-roarea în toate acțiunile sale, încât

a băgat spaima și frica în personal. Pentru cele mai mici greșeli — o în-târziere de peste 2 minute a unui tren — era o urmată de mutare pe cale disciplină sau destituire. Mai toate accidente din timpul scurtei Dsale guvernări, se datoresc spaimii de care era cuprins personalul.

Dar Dsa știa să facă și demago-gie patentă.

A dat o circulară către întreg perso-nalul, ca toți acei cari au vre-o ne-mulțumire din trecut, fie de avansare, fie de încadrare etc, să facă cerere în scris, arătând motive întemelte.

S'au prezentat câteva mii de cereri, s'au instituit mai multe comisuni pentru verificarea temeiniciei lor.

Dar nici una nu a fost soluționată, sau satisfăcută până acum.

În schimb s'a cheltuit bani pe chirii mari pentru localuri luxoase, pentru covoare, pentru tablouri, pentru con-dici de control la stațiuni, unde erau deja multe altele, pe carnete noui, pe creioane sistematice, pe călămări, pe telefoane, sonerii și alte multe lucruri de prea puțin folos pentru căile fe-rate.

(Va urma)

NOI ȘI EI.

— TOT IN JURUL SĂPTĂMÂNII TRIANONULUI. —

Noi cei crezători, noi cei iertători, noi cei naivi și atât de copilăroși și ei cei prudenți, ei, cei visători, ei, cei cari neînțelegând rostul vremurilor actuale continuă să exploateze sentimentalismul românesc. Și credem că prin aceste epite am precizat despre cine vrem să vorbim. Am precizat substantivele concrete al căror pronume stau în capul acestei coloane.

Vrem să vorbim despre românii cari în atâtea împrejurări s'au învrednicit de atribuțiile de mai sus, și despre minoritarii cari la rândul lor n'au conștient să-și manifesteze rolul dublu pe care-l joacă de 8 ani încoace.

Ar fi de prisos, credem, să mai precizăm și rostul fiecăruia din cei despre care vorbim.

Ar fi de prisos pentru unii, dar ne îndoiim dacă ar fi și pentru ceilalți. Și fiindcă ne îndoiim, încercăm a preciza unele criterii cari dacă până acum au fost neglijate, de-acum se vor impune.

Minoritarii, indiferent dacă sunt nemți sau unguri, de 8 ani încoace n'au izbutit să se împace cu gândul că va trebui să accepte o atitudine neasămănătoare aceleia care a precedat războiul mondial.

N'au izbutit fiindcă n'au încercat. Și n'au încercat fiindcă pentru ei nimic din imperioasa situație a vremilor de azi nu prezenta un fapt real un fapt statornic, dăinuiitor. Pentru ei, situația creiată atât prin jertfa miilor de eroi cât și prin fireasca precădere a celor în drept, nu era decât o situație efemeră, lipsită de temei și deci neglijabilă. Și această atitudine a lor era cu atât mai constantă cu cât era mai menajată de cei cari rămânând stăpâni în țara lor, visau gloriile trecutului, când asemenea satrapilor și neprevăzătorilor giambași, guvernau — împinteniindu-le — națiunile a căror conștiință oțelită n'a putut fi curmată nici o clipă, cu toată ura pe care o simțeau arzând deasupra capului lor. Și printre aceste națiuni cari și-au călțit conștiința la razele binefăcătoare și surăzătoare nădejdi erau și românii.

Românii, cari datorită vitregiei timpurilor, se mărgineau la șiragul lacrimilor fierbinți și la suspinul doinelor isvorite din suflete trude și obidite, au purtat, secole de-a rândul, germele unor vise motivate și dorul unei libertăți naturale.

Și au visat — dorind — atâtea veacuri.

Dar când cursul vremilor capricioase și-au scuturat praful, când vitregia a fost demascată, când înlăcrimatele doine au prilejuit cântecele libertății, poporul artist în suferință, și-a luat cu bărbăție partea ci l-se cuvenea.

Și-a luat zestrea pe care dacă n'a părăsit-o apoi nici n'a uitat să o iubescă și să o prețuiască.

Și iată că la începutul celui de-al XX-lea veac, s'a dat națiunilor partea ce li se cuvine.

Fie că această parte, acest drept a fost conștient printr'un tratat numit „dela Trianon“.

Da, la Trianon s'a încununat Europa cu aureola aurie a libertății. Fruntea ei învechită și prăfuită a fost înviorată și o aură visată, și-a înțins aripi la orizontul nouilor porniri.

Dar s'au găsit pescuitori cari să turbure seninul acelei aurore. Și pescuitorii se găseau și la răsărit și la

apus. Cel puțin pe acela îi bănuim noi, fiindcă pe cei din mijlocul nostru nu-i observăm în miopia noastră politică.

Și poate nu-i observăm nici de cum dacă nu dedeau semnalul tocmal ei. Ei cei visători, ei cei cu rol dublu... Și în firea noastră blândă n'am conștient să ne înfrânăm bunăvoința. Și în timp ce ei ne întindeau degetul — poate semnificativ — noi le întindeam brațele. S'a întâmplat însă, să le simțim răceala. S'a întâmplat ca să ne deschidă ochii o săptămână a Trianonului — pentru a vedea că cel din mijlocul nostru prilejuesc Dlul Tătarăscu o categorică afirmare: „Cetățeni întâi, minoritari pe urmă“. Vor fi înțelegând oare minoritarii pe cari în naivitatea noastră românească obișnuim să-l mai numim și „cetățeni“, imperioasa directivă indicată de un adevărat politician? Vor fi înțelegând oare minoritarii cărora prin atâtea concesii li s'a dat prilejul să se creadă într'un Ardeal care după ei va cădea în vechea-l stare vitregă — în urma tipetelor de 7 zile cari profanează numirea unei cetăți în care prahana sângelui și-a sacrificiului a fost consfințită?

Dacă înțeleg, atunci de ce atâtea independență în manifestarea lor politică? De ce în țara pe care de atâtea ori au reclamat-o Liga Națiunilor acești minoritari nu-și mai înțeleg rostul politic?

Și poate până acum n'am fost atât de preciși. Deaceia întrebăm pe cei cari nu pot înțelege rostul lor în politica românească, dacă șocot admisibil faptul ca în țara în care s'a întâmplat să pribegescă, să persiste într'o pornire pe care o indică pescuitorii cari au inventat săptămâna Trianonului? Șocot ei admisibil că în mijlocul nostru să fie complici al unei politici dezorientate și fără căpătuială? Căci politica adoptată de minoritarii noștri nu este altceva decât o închinare spre epitetul pe care-l vom detesta cu ultima indignare acela de „pescuitori în apă tulbure“. În aceste momente de „turbureală“ înainte de a îndemna pe cei cari se învrednesc de acest epitet — să-l părăsească, îi vom îndemna să încerce a pătrunde firea românului nu spre a o exploata, ci spre a o înțelege. Și când o vor înțelege, singuri, se vor rușina de nevredeală lor pornire.

B. Ugar.

Paricidul din Variaș.

Liniștita comună Variaș din județul nostru a fost zguduită eri de înfiorătoare crimă făptuită de tânărul Boca Iosif asupra tatălui său Boca Ion.

În urma unei certe fiul și-a omorât tatăl cu câte-va lovituri de ciomag. Până la ora când punem ziarul sub presă alte amănunte ne lipsesc.

Criminalul fiu se află arestat la postul de jandarmi din zisa comună.

Dl Procuror Mândru și Dl Judecător de Instrucție Radu Pascu însoțiți de Dl A. Brădean, medicul șef al județului, s'au transportat astăzi la locul crimei pentru autopsierea cadavrului victimei și facerea cercetărilor preliminare.

Intre seriozitate și nebunie politică

Strălucitul succes al guvernului, atât la Camera cât și la Senat, ca toate succesele politice în general, n'a rămas fără bărfitori conduși de dușmănie și invidie. Nici până astăzi unele grupări politice n'au priceput în miopia lor îndărătnică, că succesul nu se obține prin bârfeli și ponegriri ci printr'o îndelungată propagandă și prin însăși garanția pe care o oferă personalitatea șefilor partidului.

Nol regretăm această copilărească încăpăținare mai ales din partea partidului Național-Tărănist care până astăzi a dat dovadă că nu prezintă garanția necesară unei grupări politice serioase, nici prin partizanii și nici prin șefii săi.

Este deci zadarnic și fără normă protestul neintemeiat și absurd prin vorbă și gesturi făcut de unii domni senatori din partidul Național-Tărănesc.

Zadarnică a fost și agresiunea dela Galați a unor brute din numitul partid contra unor liberali, zadarnic și criminal a fost manifestul lui Kracalia

răspândit de demenții acelui partid și zadarnică va fi și de aci înainte ori ce încercare de a abate pe cinstitul și dreptul țaran român dela credința lui, legea lui și încrederea lui în partidul liberal condus de I. C. Brătianu, încredere dovedită cu atâtea prisosință în actualele alegeri.

Desfidem partidul Național-Tărănist să-și însușiască aceeași încredere a masselor conștiente de menirea lor, prin manifeste absurde d'alde Kracalia.

Asigurăm pe domnii din partidul Național-Tărănist că nu-și vor atinge astfel ținta, n'o vor ajunge fiindcă țaranul român e sătut de secăturiș politic, de minciunile electorale și de raiul d-lui Kracalia.

Noi dorim partidului Național-Tărănesc o supremă revenire la realitate și cinste, prin aruncarea măștii ridicele după care își ascunde goliciunea sufletească căci dacă va fi prea târziu pentru o revenire va rămâne desigur o actualitate celebra evocațiune a lui Tepeș, care va ști să aleagă între Văcărești și Gherla.

Adunarea generală

și ședința Comitetului Școlael normale de stat pentru băieți din Arad.

La 9 Iulie d. m. a avut loc în sala de desemn a Școlael medii „Josif Vulcan“ din localitate, Adunarea generală a membrilor și ședința Comitetului școlar al Școlael normale de stat pentru învățători „Titu Maiorescu“ din Arad.

Atât Adunarea cât și ședința respectivă a Comitetului a fost prezdată de către Dl maior Petre Mitulescu.

Conform ordinul de zi, s'a ratificat de către adunare alegerea Dlul Inginer C. Bălteanu, directorul școlael de arte și meserii din localitate, ca membru al Comitetului, s'a descărcat actualul Comitet de gestiunea anului trecut și s'a aprobat noul buget al Comitetului școlar.

Comitetul Școlar s'a ocupat de asemenea cu mai multe chestiuni de urgență și deosebită importanță, precum solicitarea unui ajutor din partea județului pentru pagubele suferite de Școală la acoperișurile pavilioanelor de la Gai și pentru recolta distrusă din pricina ciclonului de la 2 Iulie. Întregul Comitet și-a exprimat profunda convingere, că Dl I. Georgescu, actualul prefect, va da cel mai larg sprijin școlael de luminători al sateilor din orașul nostru, a cărei înființare, existență și dezvoltare e strâns legată de ocrotirea atât de prețioasă ce D-sa i-a acordat încă de acum 3 ani, de când, această instituție de cultură națională se găsea într'o grea criză, gata să dispară prin intrigile, și dușmănia celor ce reprezentau așa zisul spirit regionalist și tradiționalist, strâmt la simțire și înțelegere, netolerant și persecutor, care monopolizase așa zisul trecut glorios al școlael similare din cetatea culturală a Aradului.

Comitetul a mai debătut apoi asupra petițiunii ce l s'a adresat de către Dl G. Oargă și consorțiul, prin care se cere reducerea la jumătate a arenzii pe care consorțiul e obligat s'o plătească Școlael normale pentru cele 56

jugăre ce ține în arendă de la aceasta instituție, întrucât aproape jumătate din sămănături și recoltă a fost distrusă de către grindina de la 2 Iulie.

Deasemenea s'a luat act cu satisfacție de numirea Parintelui Ciuhandru ca delegat autorizat al Consistoriului epărhial local în Comitetul Școlael normale de stat și cea ortodoxă română din localitate, fuzionate definitiv prin deciziunea ministerului instrucțiunii. Ședința Comitetului a luat sfârșit la orele 8 seara.

Dl. Birtolon și șofeurii.

— alt scandal —

Intr'unul din numerile trecute al ziarului nostru, am relatat un scandal petrecut între d. Birtolon și un șofeur.

Nu știm dacă și eroul de atunci este identic cu cel despre care vrem să vorbim astăzi. Dar bănuim că eroul nostru are o predilecție în g. se bate cu șofeurii.

Astfel șofeurul mașinei No. 3410 București, pe când se afla în Conop, a fost bătut de către dl Birtolon care a mai încercat să-i spargă și cauciucurile. De reținut faptul că atacul s'a petrecut în fața șefului de post din Conop, fără ca acesta să ia vre'o măsură în contra agresorului. Cauza o vor explica autoritățile competente, cari vor cerceta cazul.

Până atunci ținem însă să aducem osanale eroului care cu atâtea trudă ține să rămână subiectul reportajilor noastre despre scandaluri. Am întâlnit oameni cari în propaganda electorală s'au impus atențiunei noastre prin altă activitate de cât aceea a scandalurilor.

Dar... fiecare cu ce poate. Și dlui Birtolon nu-l contestăm un merit: aduce la rezon șofeurii. Și în truda de a le completa educația riscă să-și demascheze propria sa nulitate intelectuală.

Fără astfel de manifestări superioare dl Birtolon ar rămâne un anonim agent electoral național-tărănist.

Pentru a-i da posibilitatea să lasă definitiv din anonimat, șeful de post a raportat autorităților militare superioare care nu vor întârzi, desigur, a l aduce în fața consiliului de război.

INFORMAȚIUNI.

* D. Vintilă Brătianu a lucrat cu ambii secretari generali la stabilirea liniilor generale ale viitorului buget pe anul 1928.

* Târgul de fete de pe muntele Găina se va ține anul acesta la 17 Iulie. Societatea arădană de turism „La drum” va organiza cu această ocazie o excursiune în munții Apuseni. Excursiunea va dura între 15-20 Iulie și se vor vizita piscurile și ghețarii din aceste locuri.

* Proiectul de lege pentru acordarea amnestiei a fost întocmit complet. Nu se știe dacă proiectul va fi depus în actuala sesiune parlamentară sau dacă va fi adus în sesiunea de toamnă.

* Decedatul Ion Miha, marele român și mecenat al Ardealului a fost un factor important al vieții ardelenești dinainte de războiu.

Din cauza boalei ce-l amenința de vre-o câțiva ani încoace, s'a retras în comuna sa natală de lângă Orăștie.

Intreaga sa avere de circa 40 milioane și-a lăsat-o prin testament bisericeii și școlii.

* La ministerul de finanțe se lucrează la repartizarea fondului de 25 milioane destinat improprietății funcționarilor acestui departament.

* În bugetul ministerului artelor s'a prevăzut o sumă de 700 mii lei pentru tipărirea poeziilor lui Eminescu într-o ediție demnă de numele lui.

* Joi se va ține un consiliu de miniștri în care se va discuta între altele și Mesagiul de deschiderea Parlamentului.

Film românesc.

Pare curios titlul articolușului nostru dar dacă vom privi cu oare care optimism inițiativa pornită de către niște oameni nelipsiți nici de ambiție nici de zel, de sigur că titlul acesta va părea acceptabil.

Căci de ce n'ar stă împerechiată și aceste două cuvinte mai ales acum când arta mută a luat o extindere atât de mare și când este pretutindeni atât de apreciată? Fie că inițiativa pornește dintr'un oraș de provincie, din Arad?

Nu credem că acest lucru ar împiedica o inițiativă laudabilă! Căci dacă noi nu putem crea oraș ca Hollywood-ul pentru filme, apoi să încercăm a face filme pentru oraș și deci și pentru țară. Avantagiile s'ar ivi și ar fi considerabile.

Și nimeni n'ar avea de pierdut nimic. Cu atât mai puțin zărele minoritare din loc cari în obșnuita lor indiscreție, au pătruns în biroul unde oameni de bună credință se străduiesc să facă ceva. Ori Aradi Közlöny și Erdély Hirlap sunt convinse că în România nu se pot face filme? Să ne ierte în cazul acesta, dar nici noi nu ne putem împăca cu gândul că România să rămână mereu importatoare de filme.

Și România datorită pesimismului caracteristic celor cari vâra bețe'n roate, a ajuns de multe ori să fie batjocorită în străinătate când în loc de a se arăta „vederi din capitală” se arătau „scene de mahala” sub titlul prim însă.

Iată deci un motiv destul de serios pentru a privi cu ochi buni și încrezători întreprinderea care a luat ființă în Arad, sub numele de Mars-Film și care promite ca încă în vara aceasta să facă un film după nemuritoarea și minunata operă a lui Vlahuță „România pitorească”. Cu astfel de vederi din frumoasa țară românească, credem c'am putea chiar trece granițele și nu fără succes.

Atunci de ce atâta îndolală? Și de ce atâta răutate chiar? Pe confrății noștri îi preocupă chestiunea financiară? Dar unui domn Eomoloeff i s'au dat milioane pentru a realiza împărecherea cuvintelor din fruntea acestui

articol. Și știm bine că au rămas toate baltă.

Că acest lucru a încântat pe importatorii de film, nu ne îndoiim. Dar dacă i-ar încânta și pe confrății minoritari, atunci înțelegem de ce în săptămâna trecută, scriau cu atâta ironie despre încercarea unor oameni strădălnici, zeloși și din păcate și... modești. Noi am sfătuit pe indiscreții noștri confrăți să fie mai pacienți, mai optimiști mai crezători și să mai aștepte, dacă reușita întreprinderii din localitate nu le-ar face decât bucurie. În caz contrar, le-am înțeleg și noi îndoiala.

Pe noi numai gândul că vom putea vedea în film minunatele ținuturi românești, ne face să fim optimiști și crezători. Bu.

Banchet

în cinstea oaspeților americani

În cinstea distinșilor oaspeți americani s'a dat Luni seara un banchet la care a luat parte și ambasadorul american Culberston. În toastul său d-l Culberston aduce urări de sănătate M. S. Regelui. D-l Manningh, conducătorul profesorilor americani în numele universității din Columbia aduce salutul său intelectualilor români și constatarea faptului că nici unde în Europa nu li-sa oferit o mai caldă ospitalitate ca în țara românească. Vor duce cu dânsii, spune d-l Manningh — peste Ocean, amintirea ospitalității poporului român și promit că oriunde și oricând vor ști să răspundă tuturor calomniilor tendențioase la adresa Rămâniei.

D-l Titulescu ministru de externe a golit paharul său în sănătatea președintelui Statelor unite, Coolidge.

Un succes al ziarului nostru

In urma celor relatate de noi în ziua de 8 Iulie sub titlul „O grevă cu tâlc”, Direcția Generală a atelierelor c. f. r. a ordonat o anchetă.

Socotim că era și timpul.

Consilieri comunali din orașul și județul Arad!

La alegerile cari vor avea loc Joi, 14 Iulie pentru un loc de senator al consiliilor comunale dați votul vostru

Dr-ului SEVER ISPRAVNIC

advocat

Cum se vor achita ordonanțele de plată la C. F. R.

Printr'o circulară adresată tuturor direcțiilor speciale, principale și de exploatare cfr. li s'a pus în vedere, din ordinul subsecretariatului căilor ferate de a nu mai ordona suma mai mari de un milion lei, până la noi dispozițiuni, urmând ca în acest interval de timp să se plătească numai ceea ce este ordonat până în prezent.

Ordonanțele de plată emise asupra stațiunilor și cari sunt de o valoare ce trece de 200.000 lei nu se vor mai achita decât cu același procent cu care se

hotărăște să se plătească și ordonanțele emise prin casa generală cfr. și Banca Națională, procent ce se va comunica telegrafic stațiunilor ce vor fi autorizate a face plăți de ordonanțe peste suma arătată mai sus.

Ciclonul din Galați

În ziua de 11 Iulie orele 3 d. a. s'a abătut un ciclon de o iuteală extraordinară urmat de o căldură cu 48°-50° la umură și peste 50 la soare. Au fost și câteva cazuri de izolație.

Pe lacul Brateș ciclonul a surprins 3 bărci cu excursioniști, cari au fost salvate numai mulțumită prudenței unor pescari.

Ultima oră

Comisiunea centrală pentru alegeri va ține Miercuri o ședință în care va alcătui noua listă a deputaților. Lista va fi publicată în zărele oficiale.

Până la întocmirea ei, toate listele publicate până acum atât de zărele din capitală cât și de cele din provincie sunt și rămân provizorii, făcute fiind pe baza unor calcule nedefinitive. Între acestea intră și lista deputaților Aradului publicată în numărul nostru de ieri.

Burse pentru studenți

D-l Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a hotărât schimbarea reducerilor de devize ale studenților români din străinătate în burse, cari se vor da studenților merituoși.

București.— Joi se va ține un consiliu de miniștri în care se va lua hotărârea definitivă a formalităților de deschiderii sesiunii parlamentare și cu-prinsul mesagiului regal.

Clemenceau bolnav.

Paris.— D-l Clemenceau s'a îmbolnăvit de gripă. La vârsta înaintată a distinsului bărbat de stat, cazul se prezintă destul de grav.

Mare incendiu la Moreni.

În pădurea Morenilor s'a declarat ieri un incendiu care a consumat în întregime două mii vagoane de lemne tăiate. Vântul a împrăștiat focul la mari depărtări amenințând astfel satele morenilor. Autoritățile militare au detașat câteva plutoane de soldați pentru localizarea incendiului. Pagubele întrec până acum suma de 3 milioane lei.

Praga. În legătură cu ploile torrențiale din munți Evz, ziarul „Prager Tageblatt” spune următoarele: La Bellnitz în munții Evz, ruperea de nouri a avut un debit de apă de 209 milimetri. În Schönwald sunt mai multe victime omenești. O mulțime de case au fost ruinare. În valea Elbei pagubele sunt evaluate la 20 mil. coroane cehoslovace. Numeroase parae umflate de ploae au dus podurile.

Alt prăpăd la Paris.

Paris. Eri seară în capitala Franței și jur a bătuit un uragan groznic care a cauzat pagube considerabile. În multe case apa a pătruns în pime și în locuințe chiar, așa că a fost nevoie de ajutorul pompierilor pentru evitarea victimelor omenești. Apa a ajuns pe străzi înălțimea de 70 cm.

Și la Londra...

Londra. Eri după masă s'a abătut asupra Londrei un uragan însoțit de o ploaie abundentă care a inundat străzile orașului. Trăznetele au prichit însemnate pagube făcând și victime omenești.

Nici Berlinul nu se lasă.

Berlin. Luni d. m. o uriasă rupere de nouri a cauzat inundație în tot orașul împiedicând circulația. Pagubele ating sume fabuloase.

În jurul asasinării lui O'Higgins.

Londra. Se anunță din Dublin, în legătură cu asasinarea ministrului O'Higgins, arestarea a 9 conspiratori. Arestările vor fi aduși în cursul zilei de astăzi în fața parchetului. „Daily Telegraph” aduce următoarele declarațiuni a d-lui De Valera: „Faptul este de neiertat. Sunt convins însă că nu e în legătură cu nici o organizație republicană”.

Cenzurat Prefectura Județului.